

Впрочем не разглеждаме тук тоя въпрос и за туй преминаваме на предмета.

Ще напустнем за момент приказките, песните и евангелията и ще преминем към произведенията на отделни поети и писатели.

За краткост ще се спрем само на две велики произведения, на двама велики писатели: Фауст от Гете и Клетниците от Виктор Хюго. Ще разгледаме повече Клетниците, отколкото Фауста, защото се знае, че последното произведение е по фантастично от първото. Фауст и Мефистофел сж чисто отвлечени същества и почти на всека крачка вършат чудеса: стареца Фауст се подмладява; той влиза по чудесен начин при Маргарита в затвора и т. н. Мефистофел се мори с ангелите за душата на Фауста — това не е взето от действителния живот, а от чудотворения.

По близко до действителния мир е целото съдържание на романа „Клетниците“. При все туй Виктор Хюго като иска да постигне своята цел, послужва си с чудото. Той си поставя за цел, да създаде няколко образцови характери, които да действуват възпитателно върху читателите. От дивия, престъпен и тжпоумен Жан Валжан, той създава гениалния по ум и предприемчивия по дух кмет г. Маделен, който след дълги перипетии в живота си, след много лутания и борби свършва в чуден мир и спокойствие в обятията на Козета и Мариуса. Но за да стане от престъпник един великан на мисълта и духа, той извършва няколко чудеса. Така:

За да се избави от преследването на власта той се хвърля за миг от парахода в морето да избави уж удавения, а сам изчезва за дълго от очите на полицията и то толкос навътре в морето и при толкос много народ! . . .

Сè пак криейки се от очите на Жавера той, подобно на прилеп, се олепва в високата стена на манастиря и се прехвърля в градината! . . .

Освобождава се от ареста в манастиря, като се притрува на умрел! . . .

Жавер хваща Жан Валжан в квартирата му и с помоща на своите 4—5 полицаи го вързва здраво с въже.

С помоща на някаква си монета която винаги носел в себе си, Жан Валжан пререзва въжето и избегва. И това става, когато е бил в ръцете на толкос опитни полицаи! . . .

Разбойници хващат Жан Валжан и го вързват в вериги, за да го мъчат за пари. Те чакат да се нажижи железото, с което ще горят своята жертва. Но Жан Валжан не се бои от нажеженото железото. Той сам се спуща, взема от огъня светналото железото и го пхва в ръцете си. Месото